

STRATEJİK LİDERLİK

Mehmet Fatih Hanoğlu

- 1- Kavram ve kuramlar
- 2- Çeşit ve özellikler
- 3- Düşünce biçimleri, felsefeleri ve rolleri
- 4- Lider olmak

ANAHTAR KELİMELERİMİZ

Strateji, Ekip, Lider, Rota, Siyaset, Etik

STRATEJİ Kelimesinin Kökeni Latince Stratium Ago = ORDU YÖNETME, NEHİR, ÇİZGİ, YOL anlamlarından Gelmiştir.

SİYASET: Arapça at seyisi anlamından SEYİS-İ AT kelimesinden türemiştir.

EKİP Kelimesi Fransızca GEMİ MÜRETTABATI demektir.

ETİK kelimesi Latince Ethos: KİŞİLİK KARAKTER anlamından gelmiştir.

LİDER de elbette geminin kaptanı..

LİDER kelime kökeni bize ingilizceden LEAD ÖN- ER - ÖNCÜ/ÖNDER anlamından gelmiştir.

LİDER hakkında dünyada farklı görüşler olsa da kısaca;

REHBER,

ÖĞRETMEN,

EĞİTMEN,

YÖNETİCİ,

AKSİYONER gibi ortak görüşler de vardır.

İşin özünde bir insan mıknatısı oldukları ve kendisini takip edenlerin gücüyle ölçülebildikleri söylenir.

LİDERLİK KODLARI NELERDİR?

Liderler;

Mentördür,

Eğitmendir,

Danışmandır,
Koçtur,
İçselleştirilmiş Ahlaki Pusulaya Sahiptir.
Lider Prensipte Sahibidir.

Politikalar bir çoktur, prensipler bir kaç, politikalar değişir, prensipler asla...

Lider, olumsuzluğa lehine çevirebilendir.

Bir kral, kendini kral hissetmezse asla kral olamaz.

LİDERLİK ÜZERİNE FARKINDALIK ATÖLYEMİZ İÇİN SORU CEVAPLAR

STRATEJİK LİDER NEDİR?

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılın rekabet üzerine kurulu yöneticilik anlayışında, paydaşların en çok ihtiyaç duyduğu liderlik vasfı, stratejik liderlik olarak değerlendirilmektedir.

Çünkü artık sıradan liderlik özellikleri kurumların sürdürülebilir olması için yeterli olmayıp, liderlerin daha farklı özelliklere de sahip olması gerekmektedir.

Örgütlerde uzun dönemli ilişki ve iletişimlerin sonucu olarak planlama ve aynı zamanda planların hayata geçirilmesi ile oluşan liderlik türü olarak ifade edilen Stratejik Liderlik, açık ve anlaşılır bir vizyonla örgüt üyelerini motive ederek, örgütü ulaşmak istediği yere götüren kaptanşeklinde de tanımlanmaktadır. (Williams & Johnson, 2013, p. 350)

LİDER KAVRAMI İLE STRATEJİK LİDER KAVRAMI ARASINDA FARK VAR MI?

Evet.. Liderlik ile ilgili bütün tanımlar, stratejik liderlik için de geçerlidir. Ama stratejik liderle lider arasında temel fark stratejik liderin grubun en üstünde, yani strateji belirleyebilecek bir konumda olmasıdır.

LİDERLE YÖNETİCİ ARASINDA FARK VAR MI?

Elbette;

Lider, bulunduğu bölgeye yarar sağlayan, elindeki gücü kullanabilme yeteneğiyle doğru orantıda çevresini etkileyen kişidir. Sorumluluk alır, zeka

ve bilgiye dayalı kararlar verir.

Yönetici ise bir birimin sorumlusu konumundadır.

Yönetici ve lider kişiler yenilikçi olmalıdır. Ancak lider ayrıca yaratıcı olmalıdır.

Yönetici ve lider kişiler bir vizyona sahip olmalıdır. Ancak liderler vizyon oluşturma yeteneğine sahip kişilerdir ve insanlara ilham vermelidirler.

Yöneticiler doğru olanı yapar.

Liderler yönetimi sürekli geliştirir ve yönetir.

Yöneticiler yapı üzerinde çalışır, lider ise insanlar üzerinde çalışır.

Yöneticiler liderlere göre daha kısa bir vizyona sahiptir.

En belirgin fark, yönetici makamdan, lider insan ilişkilerinden güç alır.

LİDER DOĞUŞTAN MI OLUR?

Liderlik üzerine kuramlardan en fazla tartışılan kuram; özellikler kuramıdır.

Bu kurama göre liderliğin (Fiziksel, Zihinsel ve Kişilikle ilgili olduğu) doğuştan var olduğu ileri sürülür.

Diğer kuramlar bunun aksini söyler.

İnsan değişimi üzerine yapılan bilişsel davranışçı grup çalışmalarında insanların liderliği öğrenebileceği görülmüştür.

LİDERLERİN ORTAK ÖZELLİKLERİ NELER?

50.000 kişi üzerinde yapılmış bir araştırmaya göre lidere karşı hissedilmesi gereken en önemli duygunun güven olduğu ortaya çıkmıştır.

Kendine güven. Gruba güven. Amaca güven. Takipçilerine güven vermesi.

Vizyon sahibi olması.

Tutkulu ve fedakar olması

İnançlı, kararlı ve tutarlı olması

Örnek teşkil etmesi.

Motive etmesi.

Beklentileri vizyonla bütünleştirmesi.

Tutarlı olması.

Doğru Sorular Sorması.

İlham vermesi.

Nebraska Üniversitesi'nin "Liderlik" üzerine yaptığı araştırmalarda Liderin özellikleri aşağıdaki gibi vurgulanmıştır ;

Öz Farkındalık,
Dengeli Düşünme,
İlişkilerde Şeffaflık,
Değerlerle ve Yürekle Yönetmek,
Sorumluluk Duygusu,
Kitleleri Hedefe Taşıyan,
Günümüzdeki Karşılığı,
Gelecek Yaratacak Değişiklikleri Başlatan
Vizyon Oluşturan.

SIRADAN İNSAN İLE LİDERİ AYIRAN EN ÖNEMLİ ÖZELLİK NEDİR?

En basit haliyle olaylara verilen tepkilerdir.

LİDERLİK ÜZERİNE DÜŞÜNÜLMESİ GEREKEN KAVRAMLAR NELERDİR?

Öğretilebilir olmak,
Kanıtlanabilir kararlılık,
Duygusal, analitik ve sosyal zeka,

***ALFA-BETA gibi kavramlar tüm canlılarda vardır.

ALFA basite indirgersek bir grubun baskın lideridir diyebiliriz.
Dominant gene, fiziksel özelliklere ve dirence sahiptir.

PROAKTİF NE DEMEK?

Proaktif kelimesini bir işte ön almak şeklinde çevirmek mümkün olabilir.

Bilinçli olarak ya da olmayarak olumlu/olumsuz cari koşulların neticesini değiştirmek amacıyla inisiyatif almak şeklinde tanımlanmaktadır.

PROAKTİF OLMAK VE PROAKTİF İNSAN NE ANLAMA GELİR?

Proaktif insan bilinçli bir şekilde veya bilinçsizce meydana gelen hatayı veya hali düzeltmek için inisiyatif alandır. Ancak burada bir hataya düşülebilmektedir.

Bu hata proaktif insanın hatalı duruma ilişkin sorumluluk aldığı gibi bir anlam çıkarılmasıdır. Ancak gerçek anlam yaşanmakta olan durumların olası eksikliklerini fark ederek durumu kurtarmaktır.

REAKTİF İnsanlar ise eylemde yardıma ihtiyaç duyar, erteler ya da vazgeçer. Rekatif olmada aile, çevre gibi faktörler ile öğrenilmiş çaresizlik gibi unsurlar onlarca neden arasında sayılabilir.

Proaktif A Tipi : Lider – Aksiyonerdir.

Proaktif B Tipi : Sinsi Lider

Proaktif C Tipi : Yarı Zamanlı – Keyfi Lider

Reaktif A Tipi : Eylemi Erteler

Reaktif B Tipi : Yardıma İhtiyaç Duyar

Reaktif C Tipi : Eylemden Vazgeçen

LİDERLİK TİPLERİ

Bizon Tipi Lider; Zayıfları korur. Kızdırılmadıkça saldırmaz.

Aslan Tipi Lider; Kazanmak için savaşır. Güçsüzlüğe ve güçsüzlere tahammülü yoktur.

Fil Tipi Lider, Agresiftir. Zayıfları saldırıda arkada bırakabilir.

Geyik Tipi Lider, Grubun hızlı ve olumsuz durumlardan kurtulabilmesine odaklanır.

Bukalemun Tipi Lider. İletişim ustasıdır.

EĞİTİMDE LİDERLİK

1 - ÖĞRETİMSEL LİDERLİK: Öğretim üzerinde odaklanan, öğretim ortamında kaliteyi arttırmaya çalışan liderlik türüdür.

2 - KÜLTÜREL LİDERLİK: Kültürel değerleri koruyan ve canlı tutan, bu amaçla okulda çeşitli sportif ve kültürel törenler ve etkinlikler düzenleyen,

öğrenci velileriyle diyalog halinde olan liderlik türüdür.

3 - SÜPER LİDERLİK: Sınıf lideri olarak öğretmen, her bir öğrencisinin de liderlik sergileyebilmesi için etkinliklere katılmalarını ve sorumluluk almalarını sağlamaya çalışır.

4 - ETİK LİDERLİK: İnsanlar arası ilişkileri ön planda tutam, tutarlı davranışlar sergileyerek davranışlarıyla öğrencilere örnek olmaya çalışan liderliktir.

5 - DÖNÜŞÜMCÜ LİDER: Çağın gerektirdiği teknolojik gelişmeleri takip ederek teknolojik araç gereçleri kullanabilen, değişim ve gelişmeleri dikkate alarak kendini sürekli geliştirmek için mesleki gelişim programlarına katılan liderliktir.

6 - ÖĞRENEN LİDERLİK: Sürekli olarak öğrenmeye çalışan öğrencilerinin de öğrenmelerini sağlayan liderliktir.

7 - VİZYONER LİDERLİK: Dersiyle ilgili geleceğe dair bir hayali tasarlayabilen, geliştirebilen ve uygulayabilen liderliktir.

ANLATILAN HİKAYELER

- Atatürk
- Büyük İskender
- Bir Peygamber İle Normal İnsanı Ayırt Eden Şey
- Reklam Olayı
- Dr. Fox Etkisi
- Kola Fabrikası
- Churchill
- Rose Mary

ÖNERİLER

Etkin liderlerin hayatlarını öğrenin

Herkesi Mutlu Edemezsiniz.. Herkesi Zamanla Mutlu Edersiniz.

Mutlaka yurt dışına çıkın. Ülenizden daha kötü ve daha iyi düzeyde olan ülkeleri görün.

Kendinizi ana dilinizde geliştirin.

Mutlak bir Doğu, bir Batı dili öğrenin.

Liderlerle tanışın. Gözlemleyin.

Psikoloji, sosyal psikoloji, sosyoloji, antropoloji, yönetim, siyaset, dilbilimi

ve davranış bilimlerinde okuyun, izleyin ve kendinizi geliştirin.

LİDERLERE VE LİDER ADAYLARINA KİTAP ÖNERİSİ

Liderlik – Harvard Business Review'den en etkili liderlik fikirleri (HBR's 10 must reads)

Takım Oyunu / Seth Godin.

İş yaşamında 100 Kanguru / Ahmet Şerif İzgören.

Liderlik Dili-Başarılı CEO'ların İletişim Sırları

Liderlik 101-Her Liderin Bilmesi Gereken Şeyler / John C. Maxwell.

SUNUMDA GEÇEN KAVRAMLAR

- Lider, stratejik olarak düşünme ve diğerleri ile çalışabilme becerileri olan kişidir.
- Kişiler sadece para ile yönetilmez.
- Liderlikte insani ilişkilere bakılır.
- Stratejik Lider, geçmişin istatistiği ile geleceğin kararlarını alan lider tipidir.
- Devlette bir kamu biriminin, bir özel şirketin, bir sivil toplum veya meslek grubunun amaçlarını gerçekleştirecek her zaman bir lidere ihtiyacı vardır.
- Glasbarow Yaratıcılık ve Liderlik Okulu
- Beyin kendisine benzeyene güvenir, benzemeyenden hoşlanır.
- Risk almak kaybettiğinde ne yapabileceğinizi de düşündüğünüzde alabileceğiniz bir süreçtir.
- Liderin doğaüstü güçlere sahip olması gerekmiyor...
- Lider, zayıf ve güçlü yönler - Swot Analizini Yapar.
- İnsan analizini iyi yapar. doğru insan kaynağını belirler.
- İnanç Transferi
- Lider, günün koşullarını iyi okur.
- Zor insanlarla mücadele etme sanatında başarılıdır.
- Prosesi önemser.
- Giyim Önemli.
- Liderlik anlayışı değişiyor... Beyaz yakadan altın yakaya geçiş var.
- Çatışmaları Önler.

- Finans Sektörü-Sağlık Sektörü
- Metaforlarınızı Çekin

*Çevrene önerilerde bulun ama hükmetme;
insanları yargılasan, onları sevmeye zamanın kalmaz,
ve unutma ki insanlığın yüzyıllardır öğrendiği,
sonsuz uzunluktaki bir kumsaldaki
tek bir kum taneciğinden daha fazla değildir.*

Hanoğlu, M. F. (2012). İletişim Mühendisliği. Mehmet FATİH HANOĞLU.